

จังหวัดชัยภูมิดำเนินโครงการ "รวมใจกักดี ปลุกมเหสักข์-สักสยามินทร์ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว" ปี 2555

วันที่ 12 กรกฎาคม 2555 เวลา 09.00 น. ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ นายนิพนธ์สาธิตสมิตพงษ์ ได้รับเกียรติเป็นประธานพิธีปลุกมเหสักข์-สักสยามินทร์
ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว"ปี 2555

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) สำนักพระราชวัง
เริ่มขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงมีรับสั่งกับท่านเลขาธิการพระราชวัง
ให้อนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ และดำเนินการเป็นธนาคารพืชพรรณ และพระราชทานพระราชดำริ พระราชทานแนวทางดำเนินงาน มาเป็นระยะโดยตลอด
มีเป้าหมายสรุป เพื่อพัฒนาบุคลากร อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมพืช ให้เกิดประโยชน์แก่มหาชนชาวไทย วัตถุประสงค์
ให้เข้าใจเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืช ร่วมคิดร่วมปฏิบัติจนเกิดประโยชน์กับมหาชนชาวไทย
และมีระบบข้อมูลพันธุกรรมพืชที่สื่อถึงกันทั่วประเทศปัจจุบัน อพ.สธ. ดำเนินกิจกรรมปลูกป่าพันธุกรรมพืช
กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืชกิจกรรมศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช
กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืชกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
และกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชการดำเนินงานได้มีหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริจากหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย
สถาบันการศึกษา ดำเนินกิจกรรมต่างๆในการอนุรักษ์พัฒนา
ทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพของไทยไม่ให้สูญหายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระ ราชดำริฯ สอนจิตรดยา
และศูนย์อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อพ.สธ. คลองไผ่ มีหน่วยปฏิบัติ ปฏิบัติการต่างๆ คือ หน่วยปฏิบัติการเมล็ดพันธุ์พืชหน่วยปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช
และหน่วยปฏิบัติการ ชีวโมเลกุลพืชเป็นหน่วยที่จะปฏิบัติตามภารกิจ วัตถุประสงค์โครงการฯในปีพ.ศ.๒๕๔๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งให้ อนุรักษ์พืชพรรณและทำ DNA Fingerprintอพ.สธ.ได้ดำเนินการตามที่ทรงมีรับสั่ง ทำDNA Fingerprint
พืชพรรณต่างๆ และจากต้นสักที่ใหญ่ที่สุดในโลกมีอายุมากกว่า ๑,๕๐๐ ปี ปัจจุบันต้นสักดังกล่าว มีความสูง ๔๑ เมตร วัดรอบต้นได้ประมาณ ๑๐เมตร
อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอันอุดม ในวนอุทยานสักใหญ่ บ้านปางเกลือ ตำบลน้ำไคร้ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ อพ.สธ.
จึงมีแผนงานที่จะทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เพื่อกระจายพันธุ์ต้นกล้าสักดังกล่าว ให้เป็นที่แพร่หลายในระบบนิเวศน์โดย อพ.สธ.ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูล
เพื่อขอพระราชทาน นามสักใหญ่ดังกล่าว ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯพระราชทานนามว่า “มเหสักข์”
เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อพสกนิกรชาวไทย เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๒

สำหรับสักสยามินทร์ เป็นสายต้นที่หน่วยปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชได้ทำการขยาย พันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเมื่อตรวจสอบ DNA Fingerprint
ปรากฏว่าสักสยามินทร์มี DNAFingerprintของมเหสักข์มากกว่า ๕๐% เชื่อว่าสักสยามินทร์ เป็นลูกของมเหสักข์
โดยประวัติสักสยามินทร์หลักฐานที่หามาได้นั้น สามารถพิสูจน์ว่า ต้นสักสองต้นที่หน้าว่าการอำเภอลับแล
จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นต้นสักที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงมีพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯให้
ชาวอำเภอลับแลนำมาปลูกจาก ม่อนจำศีล ซึ่งพระองค์ท่านได้โปรดเกล้าฯ เมื่อคราวเสด็จประพาสหัวเมืองฝ่ายเหนือเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๔๔ เรียกว่า
ต้นสักทั้งสองต้นนี้มีอายุไม่น้อยกว่า ๑๐๙ ปีนับแต่ปีที่น่ามาปลูก ซึ่งหลักฐานที่ยืนยันได้จากหนังสือ"คนดีเมืองลับแล" หนังสือประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค
จังหวัดอุดรดิตถ์ หนังสือประวัติเมืองอุดรดิตถ์ที่สำคัญหนังสือประวัติม่อนสยามินทร์และต้นสักหน้าว่าการอำเภอลับแล ได้กล่าวไว้ว่า “ในปี ๒๔๔๔
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสเมืองลับแลพระศรีพนมมาศ เป็นนายอำเภอ ลับแล ตั้งพลับพลารับเสด็จที่ม่อนจุงจา (ม่อนชิงช้า)
สมัยนั้นว่าการอำเภอลับแล ตั้งอยู่ที่ม่อนจำศีล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.๕ เสด็จผ่านม่อนจำศีลทรงเห็นว่าเป็นสถานที่สวยงามมาก มีต้นสัก
และต้นไม้อยู่นานแน่น ควรสงวนไว้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธ รูป ให้ชาวอำเภอลับแลได้กราบไหว้ บูชา พระพุทธรูปที่กล่าวถึงมีชื่อว่า “พระเหลือ”
ซึ่งเป็นพระพุทธรูปที่หล่อจากทองที่หล่อหล่อพระพุทธชินราชพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร. 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้นำต้นสักจากม่อนจำศีลมาปลูก
ที่ม่อนจุงจา จากคำบอกเล่าที่บอกต่อกันมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวร.๕ ได้ทรงปลูกต้นสักที่ ม่อนจุงจา ปัจจุบันยังมีต้นสัก จำนวน ๒ ต้น
หน้าว่าการอำเภอ ต่อมาพระศรีพนมมาศได้ย้ายอำเภอ จากม่อนจำศีลไปตั้งที่ม่อนจุงจา และตั้งชื่อตามที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ร.๕
ทรงมีพระบรมรา ชาญญาว่า “ม่อนสยามินทร์” แต่ชาวอำเภอลับแลนิยมเรียกว่า“ม่อนสามินทร์” เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๑๑
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้รับพระราชทานกล้าไม้สักเป็นพันธุ์ไม้ประจำจังหวัดจากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ อีกทั้งจังหวัด
อุดรดิตถ์มีต้นสักที่ ใหญ่ที่สุดในโลก และมีประวัติศาสตร์การปลูกต้นสักที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้ว่า
จะพิสูจน์ไม่ได้ว่าจะเป็นต้นสักที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงปลูกด้วย พระองค์เองหรือไม่
แต่เมื่อต้นสักทั้งสองต้นนี้ได้ปลูกอยู่บนม่อนที่มีมงคลนามที่พระองค์ทรงพระ บรมราชาัญญาให้เป็นม่อนสยามินทร์
ก็สมควรที่ได้รับการกล่าวขานนามต้นสักที่อยู่บนม่อนดังกล่าวตามชื่อ ที่พระองค์ทรงมีพระบรมราชัญญา ต้นสักทั้งสองต้น โดยวัดสูงในระดับอกที่
๑๐๐เซนติเมตรนั้น วัดโดยรอบต้นที่อยู่ทางด้านเหนือได้ ๒ เมตร ๒๐ เซนติเมตร ต้นที่อยู่ทางด้านใต้วัดโดยรอบได้ ๒ เมตร ๘๕ เซนติเมตร

สำหรับพิธีปลุกมเหสักข์-สักสยามินทร์ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว"ปี 2555 ในครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
และประชาชนชาวจังหวัดชัยภูมิ โดยปลูกในสถานที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปลูกทั้งหมด 320 ต้น

ภาพโดย : พฤษัช ชาวโดย : โตโต้